

Takketale

Tak for en meget fin og smuk oplevelse. Og tak for at få lov til at delagtiggøre jer i nogle af de tanker, der i et tilbageblik trænger sig på.

Kvindekampen er gammel og den har været hård. Vi er nogle her, der vel har deltaget i en 30-40 års periode. Af og til kan det se ud som om vi med en gammel LO-formands ord har "sejret ad helvede til". Det er jeg bange for, at vi ikke har, da jeg ofte synes, at vi kan skimte ny kønskamp foran os - også med en hel del had.

Da vi i 1983 startede den nye mødrehjælp, var det trist og slående, at mange af de unge kvinder - overladt til kontanthjælp, isolation og udstødning - fuldstændig repræsenterede forlængst glemte kvindeholdninger. De kendte ikke deres krop, drømte om ridderen på den hvide hest, omend han efterhånden er temmelig ramponeret, underkastede sig fordums kvinderolle og roste mænd, der ikke ville tage sig af deres spædbørn. De lyste af gammel angst og undertykkelse. Vi måtte erkende, at vores budskab ikke var kommet til dem.

Den store arbejdsløshed i firserne satte kvinderne tilbage. De blev hårdt ramt af ledighed, af langtidsledighed, af aldersdiskrimination og diskrimination pga. svangerskab og barsel. Ligelønnen blev en kort æra i moderne kvindehistorie.

Sagerne om afskedigelse omkring graviditet hobede sig trods utilstrækkelig lovgivning op i Ligestillingsrådet.

Vi talte i en lang periode i den moderne kvindekamp om de kvindelige værdier. Måske talte vi for meget om dem. Man skal altid være sig for mysticisme.

Vi kommer til at erkende, at disse værdier ikke havde slagkraft. I vort politiske liv har vi ikke fået blødere værdier fremmet med kvindelig deltagelse.

40% af Folketingets medlemmer er kvinder. Og vi ser en tiltagende kynisme omkring vore syge og svage medborgere og forringelse af mange humanistiske holdninger. Det stiller spørgsmålstejn ved det postmodernistiske samfunds kvindekamp og kvindeopfattelse.

I de senere år har vi hørt anklager for, at de specielle kvindemiljøer i skoler, daginstitutioner og socialforvaltninger har en særlig undertrykkende karakter.

Antropologen Anne Knudsen har talt og skrevet herom. Forleden læste jeg professor Jens Engbergs barndomserindringer. Han mere end antyder, at de mange tæv og de mange spanskrør, der fandtes i hans barneskole, måske ikke var værre end den moderne psykiske undertrykkelse i de kvindeprægede miljøer. Man bliver først rasende, bagefter kommer eftertanken bl.a. for mig, der jo godt kender befolkningens stønnen over de pseudoterapeutiske indfaldsvinkler, der skjuler egentlig vold.

Samtidig har vi også i social- og sundhedssektoren fået fremmet en meget narcissistisk kultur. Det er efterhånden så hårdt og så synd for os at beskæftige os med svage og syge mennesker, at det er lykkedes at så tvivl hos politikerne om vi duer. Antropologen Helle Ploug Hansen beskriver i sit studie fra Herlev Sygehus' onkologiske afdeling "På grænsefladen mellem liv og død", hvorledes dødsyge cancerpatienter har så ondt af de raske sygeplejersker.

Det giver stof til eftertanke.

I 1970'erne var vi ivrige for at fravælge al positiv særbehandling. En klog kvindeforsker som Elisabeth Møller Jensen har forklaret mig, at dette er den eneste vej frem mod total ligestilling. Her må jeg igen have lov til at tvivle, fordi jeg tror, at vi i den politik måske har svigtet vore dårligst stillede medsøstre. Den gængse politik med at motivere, presse mændene til barsels- og børnepasningsorlov er ikke lykkedes. Det er også typisk, at da politikerne opdagede, at det var kvinderne, der tog børnepasningsorlov, ja så blev taksten nedsat til 60% af dagpengemaximum.

I den daglige debat og fra de stærke fædreorganisationers side er gjort en stor og af den nuværende justitsminister understøttet indsats for at sikre et barn ret til to forældre - ofte på bekostning først af barnet og dernæst af den svagt juridisk stillede moder. Vi har her gjort mange børn fortræd al den stund at det er de voksnes behov, der er tilgodeset og ikke barnets behov for tryghed, hengivenhed, stabilitet og ro. Men mens den samfundsmæssige debat i så høj grad har handlet om fædres retsstilling ser vi helt anderledes adfærd i de fortrinsvis kvindedominerede børne- og ungdomsafdelinger i landets kommuner. Forskeren Tine Egelund har i sin Ph-D-afhandling "Beskyttelse af barndommen" helt klart dokumenteret, at når det drejer sig om hjælpeforanstaltninger for truede børn, herunder fjernelse af børn, ja så er det fortrinsvis de enlige mødre, der er i fokus og faderenja han eksisterer næppe i børnesagerne. Der fokuseres ensidigt på mors ansvar, mors brist og fejl, mors forældreevne, ligesom nye psykiatriske diagnoser ofte fører til diskussion om moderens rolle i den psykisk syges liv.

Det er vigtigt at vi lidt ældre kvinder søger at fastholde vor historie ikke mindst i tider, hvor ungdom gøres historieløs. Alt for ofte træffer man unge kvinder, der ikke ved, at vi skal frem til 1925 før vi fik forældremyndighed over egne børn. At det var i 1973 vi endelig fik lov at bestemme over krop og vor fertilitet.

Vi er nødt til at huske kommende generationer på, at kampe aldrig er vundet en gang for alle, men at sejrene stadig må fastholdes, om ikke de skal mistes igen.

Trods civildommer Inger Margrethe Pedersens fornemme afhandling om det forældede forsørgerbegreb, slås vi i stigende grad med det. Gifte og samlevende ligestilles for at nedsætte sociale ydelser.

I et samfund, der i forhold til de andre europæiske lande har flest kvinder på arbejdsmarkedet, overlades et stigende antal kvinder - efter afslag på sociale ydelser - til "ægtefælleforsørgelse", og i den nys vedtagne pensionsreform går dette igen i form af lavere pension til gifte og samlevende. Der er sandelig stadig meget at kæmpe for.

Helt aktuelt er det en opgave at få indført individualprincippet i vor lovgivning, således at mand og kvinde betragtes som selvstændige, selvforsørgende individer, således som det sker i vor dagpengelovgivning.

Kvinder lider globalt. De undertrykkes og fattigdommen feminiseres. Paver og Ayatollaher kæmper mod prævention trods utallige dødsfald netop pga. svangerskab, fødsel og illegal abort. Samtidig demonstrerer verdens fattige kvinder at verdens børn var ret fortabte, hvis ikke deres mødre var ansvarlige for dem. I socialt arbejde i Latinamerikas slum oplever man alle de forsvundne eller misbrugende mænd og børn der kun overlever pga. den kvindelige ansvarsfølelse.

Dette skal vi have mod til at huske på. Og vi skal også have mod til at tage nye samfundsgruppers kvindeundertrykkelse / vold op til debat.

Men trods alt ---- meget er nået. Og vi har tid.

Vi har hverken krig eller fascisme, men vi trænger til her i landet at komme ud af postmodernismens tågeindhyllede verden, hvor enhver er sig selv nok og sin egen lykkes smed.

Dette handler ikke blot om de underprivilegerede befolkningsgrupper.

Hvis de privilegerede blot lukker sig om deres egen lille verden, vil de en dag vågne op og se, at fremskridt vi havde vundet, lige så stille er smuldret for os, mens vi ubekymrede talte om helt andre og overfladiske ting.

Tak fordi I ville høre på mig - og godt landsmøde.